

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Сумський державний університет

ЗАТВЕРДЖУЮ
Голова приймальної комісії

2021 р.

ПРОГРАМА
фахового вступного випробування при прийомі на навчання
для здобуття ступеня «магістр» зі спеціальності
281 «Публічне управління та адміністрування»
(освітня програма «Державна служба»)
з дисципліни «Основи держави та права»

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Фахове вступне випробування з дисципліни «Основи держави та права» на навчання за освітньо-професійною програмою підготовки магістрів зі спеціальності «Публічне управління та адміністрування» (освітня програма «Державна служба»), проводиться з метою визначення можливості вступників засвоїти навчальну програму підготовки магістрів.

Фахове вступне випробування здійснюються шляхом оцінки рівня професійних знань, умінь та навичок вступників. Вступний іспит з навчальної дисципліни «Основи держави та права» проводиться письмово у формі тестування. Час відповіді на тести – 60 хвилин.

**АНОТАЦІЇ ТА ТИПОВІ ПИТАННЯ З ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ
ДЕРЖАВИ ТА ПРАВА»**

Основи держави. Загальні передумови виникнення держави. Поділ суспільної праці та його вплив на формування держави. Теорії походження держави. Цивілізаційний та формаційний підхід у типології держави.

Ознаки держави: територія, суверенітет, апарат публічної влади, правова система, право на збір податків, державна мова, державна символіка, зовнішні зв'язки, апарат примусу, фінансова система та грошова одиниця. Сутність та призначення держави в суспільстві. Держава в політичній системі суспільства. Співвідношення державної та політичної влади. Взаємозв'язок держави і громадянського суспільства. Складові громадянського суспільства.

Мета та завдання держави. Основні функції держави: внутрішні, зовнішні. Правові та організаційні форми здійснення функцій держави.

Поняття та загальна характеристика елементів форми держави. Форма державного правління. Форма державного устрою. Форма державного

режиму.

Складові елементи механізму держави. Рівні механізму держави. Апарат держави його структура. Види органів держави. Принцип розподілу державної влади. Місцеве самоврядування. Співвідношення органів держави та місцевого самоврядування. Основні ознаки правової держави.

Сучасні концепції держави. Філософія держави. Теорії про суть, цілі і завдання, засоби і методи діяльності, шляхи і перспективи подальшого розвитку держави.

Основи права. Поняття права, його основні ознаки. Принципи права. Функцій права та їх види. Співвідношення держави і права. Форми джерела права. Дія нормативно-правових актів у просторі, за колом осіб та у часі. Зворотна сила закону.

Поняття, види та ознаки соціальних норм. Поняття, ознаки та місце норм права в системі соціальних норм. Класифікація норм права. Поняття та види спеціалізованих норм права. Структура норм права. Співвідношення норм права та статті нормативно-правового акта.

Поняття та елементи структури системи права. Загальна характеристика галузей права. Предмет і метод правового регулювання як підстави розподілу права на галузі, підгалузі та інститути права. Поняття системи законодавства та її структури. Систематизація нормативно-правових актів. Співвідношення системи права та системи законодавства.

Ознаки правотворення. Етапи правотворення. Правотворчість як етап правотворення. Стадії, ознаки, принципи, функції правотворчості. Законодавчий процес в сучасній Україні. Реалізація і застосування норм права. Реалізація норм права: її поняття, основні ознаки та форми. Застосування норм права. Види актів застосування норм права. Прогалини в законодавстві та способи їх подолання. Аналогія закону. Аналогія права. Субсидіарне застосування норм права. Юридичні колізії. Види колізій в законодавстві.

Поняття тлумачення правових норм. Види тлумачення правових норм. Офіційне тлумачення. Нормативне тлумачення. Казуальне тлумачення. Неофіційне тлумачення. Доктринальне тлумачення. Тлумачення за обсягом. Способи тлумачення правових норм. Граматичний, логічний, систематичний, історичний, функціональний спосіб тлумачення правових норм.

Поняття та ознаки правових відносин. Склад (елементи) правових відносин. Класифікація правових відносин. Поняття і види правових відносин. Поняття та структура правосуб'єктності. Держава як суб'єкт правових відносин. Поняття і види об'єктів правових відносин. Зміст правових відносин (фактичний, юридичний). Поняття та види юридичних фактів.

Поняття та ознаки правової поведінки. Правомірна поведінка, правопорушення, зловживання правом, об'єктивно-протиправна поведінка. Ознаки правомірної поведінки. Види правомірної поведінки. Правопорушення: поняття та ознаки. Склад правопорушення. Види правопорушень. Злочин та проступок. Види проступків.

Поняття юридичної відповідальності. Ознаки юридичної відповідальності. Мета і функції юридичної відповідальності. Принципи юридичної відповідальності. Принцип законності, принцип справедливості, принцип гуманізму, принцип неприпустимості аналогії закону і аналогії права, принцип невідворотності, принцип індивідуалізації покарання, принцип обґрунтованості. Загальні принципи правосуддя: змагальності процесу, право на захист особи, презумпція невинуватості. Класифікація юридичної відповідальності за галузевою ознакою та характером санкцій. Поняття законності. Зміст законності. Принципи та гарантії законності. Принципи та структура правопорядку.

Типові питання з дисципліни «Основи держави та права», які виносяться на фаховий вступний іспит:

1. Визначте правильно названі ознаки тоталітарного режиму.
2. Як називається форма державного правління, коли глава держави (президент) обраний населенням, формує за погодженням з парламентом склад уряду, яким керує сам.
3. Основні напрями діяльності держави, які розкривають її соціальну сутність і спрямованість.
4. Органи держави, що здійснюють її завдання у формі виконання законів та реалізують функції у формі виконавчо-розпорядчої діяльності, це...
5. Система засобів, які застосовуються суб'єктами політики для впорядкування суспільства шляхом підпорядкування поведінки суб'єкта загальним суспільним інтересам, називається...

СТРУКТУРА ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ ЗАВДАНЬ

Екзаменаційне завдання з навчальної дисципліни «Основи держави та права» складається з 50 питань на кожне з яких пропонується декілька варіантів відповідей. На кожне з питань існує 1 правильна відповідь. Відповіді на завдання записуються на аркуші відповіді.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Максимальна кількість балів – 200. За наявності виправлень в аркуші відповіді бали знімаються. Кількість знятих балів визначається пропорційно від кількості виправлень відповідно до таблиць 1 і 2.

Таблиця 1.

Критерії оцінки фахового вступного випробування

кількість правильних відповідей	бал 100 200	кількість правильних відповідей	бал 100 200	кількість правильних відповідей	бал 100 200	кількість правильних відповідей	бал 100 200
0	не склав	13	не склав	26	128	39	167
1	не склав	14	не склав	27	131	40	170
2	не склав	15	100	28	134	41	17
3	не склав	16	102	29	137	42	176
4	не склав	17	104	30	140	43	179
5	не склав	18	106	31	142	44	182
6	не склав	19	108	32	146	45	185
7	не склав	20	110	33	149	46	188
8	не склав	21	113	34	152	47	191
9	не склав	22	116	35	155	48	194
10	не склав	23	119	36	158	49	197
11	не склав	24	122	37	161	50	200
12	не склав	25	125	38	164		

Таблиця 2.

Критерії зняття балів за виправлення

Кількість виправлень	Кількість знятих балів
Від 1 до 5	-
Від 6 до 10	3 бали
Більше 10	6 балів

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Сухонос В.В. Теорія держави і права : підручник / В.В. Сухонос. – Суми : Університетська книга, 2018. 544с.
2. Конституційне право України : підручник / Т. М. Слінько, Л. І. Летнянчин, Ф. В. Веніславський та ін. ; за заг. ред. Т. М. Слінько. Харків: Право, 2020. 592 с.
3. Бурбика, М. М. Адміністративне право України [Текст]: навч. посіб. / М. М. Бурбика, А. В. Солонар, К. Д. Янішевська. – Суми : Мрія, 2015. 358 с.
4. Сухонос, В.В. Кримінальне право України. Загальна частина: підручник / Віктор Володимирович Сухонос.- Суми : Університетська книга, 2018. 375 с.

Схвалено на засіданні приймальної комісії.

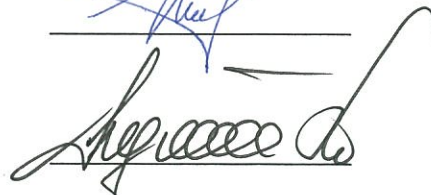
Протокол 07 від 01.02 2021 р.

Відповідальний секретар
приймальної комісії

І.С. Козій

Голова фахової
атестаційної комісії

А.М. Куліш